

ВІДГУК
офіційного опонента на дисертаційне дослідження
Француза Анатолія Анатолійовича
на тему «Адміністративно-правове регулювання охорони праці», подане
до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за
спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес,
фінансове право, інформаційне право

Вивчення змісту дисертації, автореферату та наукових праць Француза Анатолія Анатолійовича дає підстави зробити висновок про актуальність обраної теми, достатній ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень та висновків, що виносяться на захист, їх практичну значущість, а також про глибокий аналіз питань, пов'язаних з адміністративно-правовим регулюванням охорони праці в Україні.

Актуальність теми дослідження. Проблеми переосмислення класичних підходів щодо розуміння цілей і завдань юридичної науки, яке дається взнаки практично у всіх без виключення галузях сучасного права чи не найбільшу актуальність і значущість мають саме у сфері захисту трудових прав, збереження життя і здоров'я учасників виробничого процесу.

Стаття 27 Конституції України покладає обов'язок на державу - захищати життя людини. Людина, її життя, здоров'я, недоторканість і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, і це чітко визначається у Конституції України, у міжнародно-правових актах. Держава виступає гарантом і забезпечує захист прав і свобод осіб, які виконують трудову діяльність, працюють і відповідно мають права на безпечні та здорові умови праці.

Чинним законодавством України визначені загальні принципи державної політики у галузі охорони праці. Вони безпосередньо спрямовані на створення відповідних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням, адаптацію трудових процесів до можливостей робітника з урахуванням стану його здоров'я, психологічних і інших особливостей, що відповідає вимогам захисту здоров'я працівників, визначених конвенціями Міжнародної організації праці та

відповідно директивам ЄС. Без ефективної системи державного нагляду і контролю та сучасних, відповідно до міжнародних стандартів ефективних механізмів адміністрування, вирішення проблеми охорони праці, відносно забезпечення пріоритету життя і здоров'я осіб, які працюють, стосовно до результатів виробничої діяльності, створення безпечних та здорових умов праці – неможливе.

Відповідно до зазначеного, безумовно, викликає інтерес робота Француза А.А. «Адміністративно-правове регулювання охорони праці», звернення до правових основ становлення і розвитку даного інституту, дослідження суспільних відносин у галузі охорони праці, як об'єкта адміністративно-правового регулювання, важливу і гранично актуальну для сьогодення проблему. Дане дослідження має всі ознаки наукової і практичної актуальності. Як слушно зазначає дисертант, окремі аспекти даної проблеми, вже були предметом дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених, які внесли вагомий внесок у вирішення різнопланових проблем охорони праці, але, що стосується проблем адміністративно - правового регулювання сфери правовідносин, вони залишаються нерозв'язаними. Певною спробою відповіді на дані проблеми є дисертація Француза А.А., у якій досліджується не лише генеза та сучасний стан адміністративно-правового регулювання праці, але визнаються його подальші перспективи розвитку, з урахуванням сучасного стану законодавства, правозастосовної практики та зарубіжного досвіду.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження Француза А.А. забезпечується, в першу чергу, досить коректним використанням відомих наукових методів обґрунтування отриманих результатів, висновків і рекомендацій. Їх використання базується на системному підході, що дозволило дослідити проблему комплексно із врахуванням чинників, що впливають на зміст досліджуваних явищ. Відповідно до визначеного об'єкту дослідження, дисертант визначив мету роботи, а визначення предмета дослідження дозволило автору скласти план дисертації, який своєю

структурою охопив дослідження основних напрямків адміністративно-правового регулювання охорони праці. Розробляючи власну концепцію дослідження та аналізу адміністративно-правового регулювання праці, дисертант спирається на широке коло джерел вітчизняних і зарубіжних вчених, чинне законодавство України.

Зазначене дослідження базується на комплексному підході, характеризується відповідним рівнем наукових узагальнень. Зокрема, автором було використано загальнонаукові та філософські методи пізнання, застосовування яких забезпечило достовірність отриманих результатів, досягнення сформульованих цілей і завдання дослідження.

Представлена дисертація має як теоретичне, так і практичне значення для сучасної юридичної науки, що розкривається через можливості використання її результатів у навчально-методичній, науково-дослідній, правовиховній і правотворчій діяльності.

Слід зазначити про високий рівень теоретичної та практичної значущості проведеного дисертаційного дослідження. Адже результати дисертації роблять відчутний внесок не лише в загальну теорію та історію адміністративно-правового регулювання охорони праці, але й дозволяють сформулювати ефективний науково-теоретичний ґрунт для процесів адміністративно-правового регулювання охорони праці. Цілеспрямований вплив норм адміністративного права на суспільні відносини у сфері охорони праці під час здійснення комплексу правових, соціально-економічних, санітарно-гігієнічних, організаційно-технічних і лікувально-профілактичних заходів спрямованих на збереження життя і здоров'я, працездатності людини у процесі трудової діяльності.

У першому розділі «Охорона праці як об'єкт адміністративно-правового дослідження», що складається з трьох підрозділів, висвітлено теоретичні засади дослідження охорони праці, передумови становлення, динаміку розвитку адміністративно-правового регулювання і державної політики у даній сфері. З позицій міждисциплінарного підходу досліджено на

відповідному рівні поняття охорони праці, визначено ознаки, як об'єкта адміністративно-правового регулювання

У другому розділі дисертантом чітко визначено і піддані аналізу окремі елементи, які безпосередньо становлять механізми адміністративно-правового регулювання охорони праці. Автор дисертації аргументовано доводить, що сучасне адміністративно-правове регулювання охорони праці здійснюється переважно за допомогою методів, які мають змішану правову природу (поєднання адміністративно-правових та економічно-правових методів та форм регулювання).

У третьому розділі автор акцентує увагу на аналізі зарубіжного досвіду визначаючи форми взаємодії публічної адміністрації та інших суб'єктів у сфері охорони праці, розглядаючи законодавчу регламентацію відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці. Аналізуючи досвід законотворчої і правозастосовної практики зарубіжних країн визначає можливості використання окремих положень у Національному законодавстві України запровадження комплексного адміністративно-правового режиму, орієнтованого на стимулювання охорони праці, заощадження фінансових і трудових ресурсів, впровадження механізмів прозорості, підзвітності, підвищення рівня інформаційної взаємодії.

У контексті дослідження важливим є обґрунтування автором наукової новизни, цілком можна погодитись з автором, що зроблена спроба першого в Україні комплексного монографічного дослідження адміністративно-правового регулювання охорони праці з урахуванням сучасного стану Національного законодавства, правозастосовної практики та відповідного зарубіжного досвіду.

Завершується дослідження дисертанта висновками, які в узагальненому вигляді відображають основний зміст роботи.

Дисертаційне дослідження А.А. Француза, як і будь-яка творча робота - дослідження, має певні зауваження та дискусійні положення:

1. Не переконливими вбачаються деякі положення новизни даного

дослідження. Зокрема, у блоці « Вперше», дисертант як положення новизни виносить формулювання поняття адміністративно-правового регулювання охорони праці, з боку уповноважених суб'єктів, за допомогою адміністративно-правових засобів, шляхом застосування сукупності адміністративно-правових методів з метою забезпечення прав працюючих на безпечні та здорові умови праці. З огляду на існуюче у юридичній науці розмаїття точок зору, дане положення на мою думку доцільно було б помістити до розряду новизни - «Удосконалено»;

2. У підрозділі 1.2. «Гене́за адміністративно-правового регулювання охорони праці», ретроспективний аналіз адміністративно-правового регулювання праці у різні історичні періоди потрібно здійснити значно ширше та ґрунтовніше з дослідженням та окресленням відповідних суспільних відносин ;

3. У розділі 3. « Напрями удосконалення адміністративно-правового регулювання охорони праці» не достатньо приділено уваги та не акцентовано на особливостях, які пов'язані перш за все з Євроінтеграційними процесам які відбуваються в сучасній Україні щодо удосконалення та адаптації законодавства з питань регулювання охорони праці.

4. Певні висновки автора носять декларативний характер, на мій погляд, доцільно було б запропонувати авторський проект конкретних змін та доповнень до законодавчих актів з питань регулювання охорони праці з урахуванням концептуально важливих зроблених висновків:

Проте, висловлені зауваження не применшують загальну позитивну оцінку проведеного комплексного дослідження Француза Анатолія Анатолійовича.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації Француза А.А. За своїм рівнем та обсягом дисертація відповідає чинним вимогам МОН України. Положення і висновки, що сформульовані дисертантом є аргументованими і обґрунтованими. Основні положення дисертації представлені в чисельних публікаціях А.А. Француза, що були

надруковані у фахових виданнях затверджених переліком МОН України, науково-практичних конференціях. Співставлення текстів автореферату і дисертації свідчать, що основний зміст є ідентичним. Підготовлений Французом А.А. автореферат дає цілісне уявлення про обсяг і спрямування дисертаційної роботи, чітко відображає основні положення роботи, дозволяє визначити рівень відповідності цілей дисертаційного дослідження його результатам.

В цілому за своїм змістом, характером висновків, обґрунтуваннями, пропозиціями, надане дослідження виконане на належному рівні та відповідає вимогам. Отже, вказані недоліки не впливають на загальне позитивне враження від дисертаційного дослідження. Робота виконана на належному професійному рівні. Завдання, які були поставлені здобувачем виконано, мета дослідження досягнута. Дисертація Француза А.А. на тему «Адміністративно-правове регулювання охорони праці» є самостійним і завершеним науковим дослідженням актуальної проблеми юридичної науки, рівень розробки відповідає вимогам пункту 11 «Порядку присудження наукових степенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», що затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 року. Таким чином можемо стверджувати, що автор даного дослідження цілком заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07- адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право.

Офіційний опонент:

**кандидат юридичних наук,
заслужений юрист України**



Мацюк В.Я.